ODLUKE

ODLUKA KOMISIJE

od 14. kolovoza 2014

o odobravanju Helenskoj Republici odstupanja od određenih odredaba Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2014) 5902)

(2014/536/EU)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ ([1]), a posebno njezin članak 44. stavak 1. i članak 48.,

uzimajući u obzir zahtjeve Helenske Republike od 17. siječnja 2012. i 5. prosinca 2003.,

nakon što su države članice obaviještene o tom zahtjevu,

budući da:

1. POSTUPAK

(1) Grčko je Ministarstvo okoliša, energetike i klimatskih promjena („YPEKA") 17. siječnja 2012. Komisiji podnijelo zahtjev („zahtjev") u skladu s člankom 44. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ za odstupanje od poglavlja III. i VIII. Direktive 2009/72/EZ za određene grčke otoke koji nisu povezani s elektroenergetskim sustavom na grčkom kopnu (nepovezani otoci – „NNI-ovi").

(2) Komisija je 12. rujna 2012. zatražila od grčkoga Regulatornog tijela za energetiku (eng. *Regulatory Authority for Energy*, RAE) da iznese primjedbe na zahtjev. RAE je 16. studenoga 2012. odgovorio na taj zahtjev („mišljenje RAE-a").

(3) RAE je 17. prosinca 2013., 23. prosinca 2013., 4. veljače 2014., 28. veljače 2014. i 17. ožujka 2014. dostavio dodatne podneske kao dokaze u pogledu tog zahtjeva.

(4) Komisija je 14. ožujka 2014. (uz dopunu poslanu 20. ožujka 2014.) obavijestila države članice o zahtjevu u skladu s člankom 44. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ i zatražila dostavu zapažanja, prema potrebi, do 25. ožujka 2014. Nisu dostavljena nikakva zapažanja.

(5) Ovim je zahtjevom YPEKA obnovila zahtjev koji je 5. prosinca 2003. podnijelo Ministarstvo razvoja u skladu s člankom 26. stavkom 1. Direktive 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) („prvotni zahtjev") za odstupanje od nekih odredaba Direktive 2003/54/EZ. Iako su poduzete pripremne radnje u ispitivanju prvotnog zahtjeva, odstupanje u skladu s člankom 26. stavkom 1. Direktive 2003/54/EZ nije odobreno niti odbijeno.

([1]) SL L 211, 14.8.2009., str. 55.
([2]) Direktiva 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 96/92/EZ (SL L 176, 15.7.2003., str. 37.).

2. **ZAHTJEV KOJI JE DOSTAVILA YPEKA**

2.1. PODRUČJE PRIMJENE ZATRAŽENOG ODSTUPANJA

(6) Zahtjevom se traži odstupanje od poglavlja III. i VIII. Direktive 2009/72/EZ.

(7) Poglavlje III. Direktive 2009/72/EZ odnosi se na postupak izdavanja odobrenja i javni natječaj za nove kapacitete. Poglavlje VIII. odnosi se na pristup treće strane, otvaranje tržišta i izravne vodove.

2.2. POSTOJEĆA ORGANIZACIJA ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA NA NEPOVEZANIM OTOCIMA

(8) Grčka elektroenergetska tržišta uglavnom su uređena grčkim Zakonom 4001/2011 kojim se prenosi Direktiva 2009/72/EZ. Zakon 4001/2011 stupio je na snagu 22. kolovoza 2011.

(9) Društvo DEDDIE SA („DEDDIE") grčki je operator distribucijskog sustava koji je u stopostotnom vlasništvu društva Public Power Corporation („PPC"), pozicioniranoga grčkog proizvođača i opskrbljivača, ali je pravno i funkcionalno razdvojeno od njega. Mrežna imovina kojom upravlja društvo DEDDIE u vlasništvu je društva PPC.

(10) U skladu s člankom 127. Zakona 4001/2011, društvo DEDDIE odgovorno je za razvoj, rad i održavanje grčkog sustava distribucije električne energije i upravljanje njime, što uključuje sustav distribucije električne energije na nepovezanim otocima.

(11) Osim toga, društvo DEDDIE odgovorno je za upravljanje elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima. Te zadaće uključuju: i. pripremu plana razvoja proizvodnje za mikro izolirane sustave, uključujući program za njihovo međusobno povezivanje s ostalim nepovezanim otocima; ii. osiguravanje dostupnosti potrebnih lokacija za instalaciju novih proizvodnih kapaciteta, za povećanje postojećih kapaciteta ili sastavnih dijelova sustava isporuke te za proširenje grčkog sustava distribucije električne energije na nepovezane otoke i mikro izolirane sustave; iii. sklapanje ugovora s licenciranim subjektima za isporuke električne energije u sustav i iz njega, pružanje pomoćnih usluga distribucijskim sustavima na nepovezanim otocima i isplata proizvođačima električne energije naknada naplaćenih od kupaca i opskrbljivača za isporučenu električnu energiju te ostalih kredita i terećenja na posebnim računima, poput naknada za obveze pružanja javne usluge.

(12) Člankom 137. stavkom 1. Zakona 4001/2011 propisano je da su svi potrošači električne energije klasificirani kao prihvatljivi kupci, osim potrošača s poslovnim nastanom u mikro izoliranim mrežama, u skladu s člankom 139. tog Zakona.

(13) U skladu s člankom 133. stavkom 3. Zakona 4011/2011:

> „Osim u slučajevima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, visoko učinkovitih kogeneracija ili hibridnih elektrana te u slučaju proizvođača za vlastite potrebe, dozvola za proizvodnju odobrava se jedino društvu PPC SA u skladu s određenim propisima o izdavanju dozvola ako je odstupanje odobreno u skladu s odredbama članka 139. Društvo PPC SA odgovorno je za neprekidnu opskrbu mikro izoliranih sustava za koju mu se dodjeljuje dozvola te za zaštitu dugoročnoga financijskog poslovanja elektroenergetskih sustava na tim otocima."

(14) U skladu s člankom 134. Zakona 4001/2011:

> „Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 139. ovog Zakona, dozvole za opskrbu mikro izoliranih mreža dodjeljuju se isključivo društvu PPC SA u skladu sa zahtjevima propisa za izdavanje dozvola. Društvo PPC SA mora na zahtjev obavljati opskrbu električnom energijom neprihvatljivih kupaca."

(15) Prema članku 139. Zakona 4001/2011, odstupanja od odredaba Zakona 4001/2011 mogu se odobriti u skladu s odredbama članka 44. Direktive 2009/72/EZ.

(16) Ministarskom odlukom br. PD5/EL/B/F IB/12924 donesenom u skladu s člankom 28. grčkog Zakona 3426/2005 utvrđuje se da opskrba električnom energijom potrošača na nepovezanim otocima od strane bilo kojeg proizvođača električne energije predstavlja obvezu pružanja javne usluge u općem gospodarskom interesu. Na osnovi socijalne kohezije, opskrbljivači električnom energijom na nepovezanim otocima moraju pružati opskrbu električnom energijom po cijeni prema kategoriji potrošača jednakoj cijenama u grčkom međusobno povezanom sustavu.

(17) Člankom 52. grčkog Zakona 4001/2011 propisuje se da kupci na nepovezanim otocima imaju pravo na posebne usluge u smislu cijene te u smislu kvalitete i sigurnosti opskrbe, kao i transparentnosti uvjeta ugovora. Pružatelji obvezne javne usluge na nepovezanim otocima primaju financijsku naknadu za tu uslugu izračunatu na temelju metodologije utvrđene odlukom RAE-a 24/2014 ([1]). Ta se metodologija temelji na razlici između ukupnih troškova proizvodnje na nepovezanim otocima (varijabilnih i fiksnih) te ukupne tržišne cijene s kojom se opskrbljivači suočavaju u međusobno povezanom sustavu (granični troškovi sustava uvećani za ostale mehanizme u grčkom međusobno povezanom sustavu). Naknada za obvezu pružanja javne usluge na nepovezanim otocima izračunava se jedanput mjesečno i prema autonomnom otočnom sustavu te podliježe kontroli RAE-a. Naknada za obvezu pružanja javne usluge na nepovezanim otocima prikuplja se putem pristojbe za sve kupce, uključujući one na nepovezanim otocima ([2]). Sustavom obveze pružanja javne usluge na nepovezanim otocima upravlja društvo LAGIE, tržišni operator u vlasništvu grčke države. Ministarskom odlukom D5-EL/B/F1/oik.27547 iz prosinca 2011. ([3]), na temelju odredaba članka 55. stavka 3. Zakona 4001/2011, utvrđeno je da javnu uslugu na nepovezanim otocima moraju nuditi **svi** opskrbljivači, zbog čega mogu dobiti naknadu za tu uslugu.

(18) Sekundarnim su zakonodavstvom detaljnije uređene opskrba i proizvodnja električne energije na nepovezanim otocima. Točnije, odlukom br. 39/2014 od 28. siječnja 2014. RAE je donio Kodeks o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima kojim se uređuju brojna pitanja u pogledu funkcioniranja izoliranih sustava na nepovezanim otocima uključujući otvaranje tržišta, zadovoljavanje potreba tržišta i proizvodnju električne energije. Kodeks o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima stupio je na snagu na dan objave, odnosno 17. veljače 2014.

2.3. BITNI PROBLEMI U FUNKCIONIRANJU IZOLIRANIH SUSTAVA

(19) U zahtjevu se ističu sljedeći problemi u funkcioniranju grčkih izoliranih elektroenergetskih sustava:

(a) velike razlike u potražnji za električnom energijom u mikro izoliranim sustavima naglašene: i. turističkim aspektom gospodarskog razvoja na otocima; te ii. povećanim prodorom obnovljivih izvora energije („OIE”).

Ti čimbenici negativno utječu na faktor opterećenja termalnih ili konvencionalnih proizvodnih kapaciteta i mogućnost povrata troškova ulaganja u njih;

(b) velike razlike u vremenskim uvjetima na otocima koje utječu na potražnju i uzrokuju kvarove proizvodnih sustava, zbog čega su potrebne velike rezerve.

(20) U zahtjevu se ističu sljedeći problemi u razvoju konvencionalne proizvodnje u malim grčkim izoliranim elektroenergetskim sustavima:

(a) poteškoće ili čak nemogućnost pronalaska odgovarajućih lokacija za nove konvencionalne proizvodne stanice u mikro izoliranim sustavima, prije svega zbog otpora javnosti;

(b) mala površina nepovezanih otoka u pozadini je velikih promjena u dugoročnom razvojnom planiranju termalne proizvodnje zbog nepredvidljivih ulaganja potrošača električne energije (poput velikih turističkih kompleksa ili marina), što zahtijeva brzinu i fleksibilnost odgovora na potražnju za električnom energijom;

(c) očekuje se povećanje potražnje za električnom energijom u izoliranim sustavima nepovezanih otoka od 2 % godišnje do 2017. Iako su odobrenja za instalaciju potrebnih dodatnih kapaciteta izdane društvu PPC i instalacija je već planirana (i očekuje se da će se njome od 2017. zadovoljiti potražnja na nepovezanim otocima, uz potrebne rezervne kapacitete), pridržavanje rokova nije uvijek bilo moguće;

(d) malo ukupno opterećenje, velike razlike u opterećenju i veći prodor obnovljivih izvora energije u većini mikro izoliranih sustava predstavljaju ograničenja u smislu dostupnih tehnoloških rješenja za konvencionalnu proizvodnju, zahvaljujući čemu ostaje izbor malih proizvodnih instalacija na teško lož-ulje s malim sadržajem sumpora ili na lako lož-ulje;

([1]) Službeni list Helenske Republike 270/B/7.2.2014.
([2]) Člankom 36. Zakona 4067/2012 teret podmirivanja viška troškova prebačen je s opskrbljivača na potrošače. Prema tom članku sustav se primjenjuje do dodjele obveze pružanja javne usluge u skladu s člankom 55. Zakona 4001/2011 i nakon dovršetka Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima u skladu s člankom 130. Zakona 4001/2011.
([3]) Službeni list Helenske Republike 2783/B/2.12.2011.

(e) postupci za nabavu novog postrojenja za proizvodnju električne energije dugotrajni su. Postrojenja počinju s radom u razdoblju od dvije i pol do tri godine od izdavanja odobrenja;

(f) zbog izrade planova za izgradnju spojnih vodova između grčkog međusobno povezanog sustava i mikro izoliranih sustava na nepovezanim otocima smanjuje se interes za ulaganja u konvencionalne proizvodne kapacitete na tim otocima. Planirani su projekti za međusobno povezivanje s Cikladima i Kretom.

(21) Posljedično, redovno se pribjegava rješenjima za izvanredne slučajeve poput najma mobilnih dizelskih generatora električne energije ili plinskih turbina. Nepoželjna je potreba za izdavanjem pojedinačnih odobrenja za izvanrednu proizvodnju za svaki slučaj posebno, jer je ona povod za neisplativi najam opreme umjesto kupnje. U zahtjevu se navodi nekoliko primjera u kojima su nepredviđeni događaji bili povod za dugotrajniju upotrebu mobilnih generatora električne energije.

(22) U zahtjevu se ističu sljedeći problemi u otvaranju tržišta izoliranih elektroenergetskih sustava na nepovezanim otocima:

(a) u izoliranim sustavima na nepovezanim otocima potrebni su razvoj i instalacija posebne infrastrukture kako bi se omogućilo otvaranje tržišta. Ta infrastruktura uključuje uspostavu kontrolnih centara za upravljanje: i. dnevnim rasporedom proizvodnje; te ii. tržišnom namirom u svim izoliranim sustavima podjelom troška proizvodnje na opskrbljivače koji u njima posluju.

Potrebna je infrastruktura skupa, a trošak snose potrošači;

(b) zbog obveze pružanja javne usluge na nepovezanim otocima maloprodajne su cijene električne energije jednake za sve kategorije potrošača na grčkom državnom području. Viši trošak proizvodnje na nepovezanim otocima, u usporedbi s troškom proizvodnje u međusobno povezanom sustavu, stoga je potrebno nadoknaditi opskrbljivačima koji posluju na nepovezanim otocima preraspodjelom odgovarajućeg dijela naknade za obvezu pružanja javne usluge kao funkcije prodaje električne energije njihovim kupcima.

Tvrdi se da bi zbog velike razlike u vrijednostima prosječnoga godišnjeg varijabilnog troška proizvodnje po nepovezanom otoku mehanizam namire bio složen u tržišnom smislu.

(23) Posljedično, YPEKA smatra da razvoj potrebne infrastrukture za funkcioniranje elektroenergetskog tržišta i njegov nadzor te otvaranje tržišta izoliranih sustava na nepovezanim otocima uključuju troškove koji su veći od mogućih koristi otvaranja tržišta za potrošače.

(24) U zahtjevu se ne navodi rok prestanka važenja zatraženog odstupanja.

3. **MIŠLJENJE RAE-A**

3.1. PODRUČJE PRIMJENE ODSTUPANJA

3.1.1. **Odstupanje od poglavlja III. Direktive 2009/72/EZ**

(25) RAE smatra da se odstupanje od poglavlja III., u skladu s člankom 44. stavkom 1., ne bi trebalo odnositi na instalaciju novih proizvodnih kapaciteta koje je moguće razviti u izoliranom sustavu, nego **samo** na obnovu, modernizaciju ili proširivanje postojećih proizvodnih kapaciteta. Postojeći proizvodni kapaciteti sastoje se od elektrana koje već rade ili su u izgradnji na nepovezanim otocima. Sve nove elektrane koje će se izgraditi na tim otocima smatraju se novim proizvodnim kapacitetima.

(26) RAE naglašava da su tijekom posljednjih dvaju desetljeća neovisni proizvođači električne energije (eng. *independent power producers*, IPP-ovi) (odnosno svi osim društva PPC) iskazali snažan interes za razvoj obnovljivih izvora energije i kogeneracijskih elektrana u svim mikro izoliranim sustavima. Posljedično, pristup treće strane elektroenergetskim sustavima svih nepovezanih otoka u pogledu razvoja obnovljivih izvora energije te kombinirane proizvodnje toplinske i električne energije (eng. *combined heat and power*, CHP) ne treba biti ograničen.

(27) RAE tvrdi da se ne protivi odobravanju odstupanja kod puštanja u rad novih konvencionalnih elektrana ako su ispunjeni određeni uvjeti. Međutim, člankom 44. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ nije predviđena mogućnost odstupanja u slučaju novih kapaciteta.

(28) RAE smatra da se povećanje kapaciteta postojećih konvencionalnih postrojenja odnosi uglavnom na kratkoročni manjak kapaciteta na nepovezanim otocima, koji je posljedica neočekivanih oštećenja postojećih kapaciteta ili odgođene izgradnje novih, posebno tijekom razdoblja visoke potražnje (npr. vršna potražnja tijekom ljeta). Ta povećanja podliježu otvorenom natječajnom postupku u skladu s člankom 8. Direktive 209/72/EZ. Taj je postupak dugotrajan i nije prilagođen hitnoj prirodi izvanrednih situacija.

(29) RAE prihvaća da bi društvo PPC trebalo djelovati u svim izvanrednim situacijama. Uzimajući u obzir činjenicu da društvo PPC može premještati mobilne konvencionalne jedinice s otoka na kojima postoji višak kapaciteta na one na kojima postoji manjak, to bi rješenje moglo biti i najisplativije.

(30) RAE naglašava da se u svakom odstupanju mora omogućiti utvrđivanje odgovarajućeg postupka za izdavanje dozvola u izvanrednim situacijama te, konkretno, koje kriterije navedene u članku 7. Direktive 2009/72/EZ moraju istražiti nadležna tijela za izdavanje dozvola.

(31) RAE smatra da je odstupanje potrebno odobriti na ograničeni rok poput najdulje deset godina.

3.1.2. **Odstupanje od poglavlja VIII. Direktive**

(32) Prema mišljenju RAE-a, opskrba električnom energijom na nepovezanim otocima u praktičnom je smislu povezana s obvezom pružanja javne usluge i naknadom za nju jer i. trošak proizvodnje električne energije na nepovezanim otocima znatno je veći nego trošak na kopnu; te ii. grčka država na svojem državnom području zahtijeva jedinstvene cijene po kategoriji potrošača.

(33) Kodeksom o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima predviđena je instalacija opreme za mjerenje i bilježenje potrošnje na nepovezanim otocima kojom bi se mjerilo potrošnju po satu, uspostava centara za kontrolu i upravljanje distribucijom električne energije, nadzor, te instalacija s tim povezanih računalnih sustava. RAE smatra da je ta infrastruktura nužna za:

(a) osiguravanje da su troškovi obveze pružanja javne usluge transparentni, nediskriminatorni i provjerljivi;

(b) pravilno funkcioniranje elektroenergetskih sustava i dobro upravljanje njima kako bi se postigao najisplativiji način rada, a time i veće smanjenje naknada za obvezu pružanja javne usluge na nepovezanim otocima koje plaćaju potrošači električne energije;

(c) postizanje većeg prodora obnovljivih izvora energije i kogeneracija, uključujući tehnologije u području obnovljivih izvora energije sa složenim i posebnim zahtjevima za upravljanje, poput obnovljivih izvora energije s akumulacijom energije, solarno-termalnih postrojenja itd.;

(d) jamstvo nužne transparentnosti u upravljanju izoliranim sustavima, čime se osigurava nediskriminatorni tretman svih sudionika na tržištu, a posebno proizvođača.

(34) RAE posljedično tvrdi da je izgradnja te infrastrukture u mikro izoliranim sustavima na nepovezanim otocima obvezna bez obzira na broj opskrbljivača kojima je izdana dozvola za poslovanje u pojedinačnom mikro izoliranom sustavu.

(35) Očekuje se da procijenjeni trošak izgradnje te infrastrukture ne premašuje 20 do 30 milijuna EUR za sve nepovezane otoke, uključujući Kretu i Rodos. RAE taj iznos smatra razumnim, posebno kad se uzmu u obzir očekivane koristi, odnosno osiguranje transparentnosti i provjere obveze pružanja javne usluge na nepovezanim otocima, kao i dobro i kontrolirano funkcioniranje izoliranih elektroenergetskih sustava.

(36) Za razliku od YPEKA-e, RAE smatra da izdavanje dozvola za poslovanje više opskrbljivača u određenom izoliranom sustavu na nepovezanim otocima neće uključivati veliki dodatni trošak potrebne infrastrukture, jer je ista infrastruktura u svakom slučaju već potrebna za dnevni raspored proizvodnih jedinica smještenih na nepovezanom otoku, tržišnu namiru i obvezu pružanja javne usluge na njemu.

(37) Nadalje, RAE smatra da potrošači na nepovezanim otocima imaju znatne dodatne koristi ako na tržištu posluje više opskrbljivača.

(38) Posljedično, RAE smatra da trajno isključivanje alternativnih opskrbljivača na tržištima nepovezanih otoka nije opravdano. Dovršetak izgradnje prethodno opisane potrebne infrastrukture očekuje se u roku od tri do pet godina. RAE se ne bi protivio mogućem odstupanju samo tijekom tog roka, bez daljnjih produljenja.

(39) RAE nadalje naglašava da bi se odstupanje automatski trebalo prestati primjenjivati ako se status bilo kojega izoliranog sustava na nepovezanim otocima promijeni tako da više nije obuhvaćen kategorijom malih ili mikro izoliranih sustava. Do toga može doći u slučaju povezivanja izoliranih sustava na nepovezanim otocima s grčkim međusobno povezanim sustavom.

4. **PROCJENA**

4.1. PRAVNA OSNOVA ZAHTJEVA

(40) Člankom 44. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ predviđena je mogućnost odstupanja od određenih odredaba te Direktive kad se ono odnosi na male i mikro izolirane sustave.

(41) U skladu s člankom 2. stavkom 26. Direktive 2009/72/EZ, mali izolirani sustav je bilo koji sustav s potrošnjom manjom od 3 000 GWh u 1996. godini, pri čemu se manje od 5 % godišnje potrošnje dobiva kroz povezivanje s drugim sustavima.

(42) U skladu s člankom 2. stavkom 27. Direktive 2009/72/EZ, mikro izolirani sustav je bilo koji sustav s potrošnjom manjom od 500 GWh u 1996. godini, pri čemu ne postoji povezanost s drugim sustavima.

(43) Izolirani sustavi navedeni u zahtjevu sastoje se od jednog otoka koji nije povezan, a ponekad i od nekoliko njih (vidjeti 1. i 2. stupac u tablici). Čak i ako se izolirani sustav sastoji od nekoliko nepovezanih otoka koji su međusobno povezani, elektroenergetski je sustav koji oni čine izoliran u smislu da nije povezan ni s jednim drugim elektroenergetskim sustavom.

(44) U zahtjevu se tvrdi da je 31 izolirani sustav od njih 32 mikro izolirani sustav, a najveći je Rodos. Mikro izolirani sustavi za koje je podnesen zahtjev predstavljaju 5,24 % ukupne prodaje električne energije u Grčkoj 2010. Izolirani sustav Krete smatra se malim izoliranim sustavom. Kreta je 2010. predstavljala 3,01 % potražnje za električnom energijom u Grčkoj.

Godišnja potražnja izoliranog sustava

		Godišnja potražnja (MWh)				Godišnja potražnja u 1996.	
Naziv izoliranog sustava	Nepovezani otoci koji su dio izoliranog sustava	1996.	2003.	2010.	2013.	< 3 000 GWh	< 500 GWh
Kreta		1 562 300	2 444 543	3 014 392	2 825 132	Da	Ne
Rodos	Rodos Kalki	386 630	650 115	764 401	760 658	Da	Da
Kos-Kalimnos	Kos Kalimnos Lipsoi Leros Nisiros-Giali Tilos Telendos Pserimos	156 340	281 574	351 959	352 984	Da	Da
Lezbos	Lezbos	153 650	259 552	308 454	288 230	Da	Da
Hij	Hij Psara Oinouses	110 480	180 868	214 449	200 042	Da	Da
Paros	Paros Antiparos Naksos Iraklia Koufonizija Schinousa Ios Sikinos Folegandros	95 340	164 761	208 206	194 740	Da	Da

		Godišnja potražnja (MWh)				Godišnja potražnja u 1996.	
Naziv izoliranog sustava	Nepovezani otoci koji su dio izoliranog sustava	1996.	2003.	2010.	2013.	< 3 000 GWh	< 500 GWh
Samos	Samos Fournoi Timena	90 170	136 283	151 017	137 315	Da	Da
Siros	Siros	56 920	100 429	107 270	95 302	Da	Da
Thira	Thira Tirasia	47 680	88 073	117 957	120 199	Da	Da
Mikonos-Dilos	Mikonos-Dilos	45 740	78 049	115 071	112 978	Da	Da
Limnos	Limnos	35 650	55 340	62 710	59 672	Da	Da
Karpathos	Karpathos Kasos	26 580	30 397	37 829	36 931	Da	Da
Milos	Milos Kimolos	15 460	37 331	45 819	45 402	Da	Da
Ikarija	Ikarija	13 110	24 359	28 845	27 613	Da	Da
Skiros	Skiros	9 380	14 053	16 150	14 782	Da	Da
Patmos	Patmos	8 770	13 988	16 738	17 020	Da	Da
Sifnos	Sifnos	6 540	13 180	17 966	16 521	Da	Da
Simi	Simi	5 250	9 819	15 054	14 662	Da	Da
Amorgos	Amorgos	3 840	7 284	9 816	9 072	Da	Da
Kithnos	Kithnos	3 610	7 089	8 309	7 991	Da	Da
Serifos	Serifos	2 830	6 793	8 162	7 654	Da	Da
Astipalea	Astipalea	2 470	5 283	6 997	6 670	Da	Da
Megisti	Megisti	770	1 863	2 751	3 005	Da	Da
Agios Efstratios	Agios Efstratios	540	937	1 058	1 075	Da	Da
Anafi	Anafi	400	858	1 110	1 179	Da	Da
Otoni	Otoni	330	588	674	632	Da	Da
Erikousa	Erikousa	220	452	710	746	Da	Da
Agatonisi	Agatonisi	190	388	522	642	Da	Da
Donousa	Donousa	180	417	676	690	Da	Da

		Godišnja potražnja (MWh)				Godišnja potražnja u 1996.	
Naziv izoliranog sustava	Nepovezani otoci koji su dio izoliranog sustava	1996.	2003.	2010.	2013.	< 3 000 GWh	< 500 GWh
Antikitera	Antikitera	70	199	228	241	Da	Da
Arkii-Marati	Arkii-Marati	0	175	248	312	Da	Da
Gaudos	Gaudos	0	0	365	471	Da	Da

(45) U tablici su nabrojeni izolirani sustavi koji su navedeni u zahtjevu i neki podaci o svakom od njih. Iz tih je podataka vidljivo da je potražnja u svim izoliranim sustavima, osim Krete, u 1996. bila takva da su kvalificirani kao mikro izolirani sustavi u smislu članka 2. stavka 27. Direktive 2009/72/EZ. Kad je riječ o Kreti, treba osim toga napomenuti, s obzirom na to da Kreta nije bila i još uvijek nije povezana ni s jednim elektroenergetskim sustavom, da je postotak udjela potražnje koji je zadovoljen spojnim vodovima iznosio i još uvijek iznosi nula, odnosno manje od 5 %. Kreta je stoga mali izolirani sustav u smislu članka 2. stavka 26. Direktive 2009/72/EEZ.

(46) U mišljenju RAE-a ne iznose se primjedbe o izoliranim sustavima navedenima u zahtjevu.

(47) Komisija stoga zaključuje da su svi izolirani sustavi navedeni u 1. stupcu prethodne tablice mikro izolirani sustavi u smislu članka 2. stavka 27. Direktive 2009/72/EZ, osim Krete, koja je mali izolirani sustav u smislu članka 2. stavka 26. Direktive 2009/72/EZ.

4.2. ZNAČAJNI PROBLEMI U FUNKCIONIRANJU KONVENCIONALNIH ELEKTRANA U MIKRO IZOLIRANIM SUSTAVIMA

(48) Komisija smatra da postoje značajni problemi u funkcioniranju konvencionalnih elektrana u mikro izoliranim sustavima. Tome su razlog posebno sljedeći elementi:

(a) Snaga koji treba osigurati na otocima ne dopušta izgradnju većih, učinkovitijih i isplativijih konvencionalnih elektrana, među ostalim i zato što izolirani sustav ne može funkcionirati u okviru prihvatljivih sigurnosnih ograničenja ako ovisi samo o jednoj elektrani.

Godišnje vršno opterećenje ni u jednom mikro izoliranom sustavu nije premašilo 188,5 MW u 2013. Prosječno i srednje vršno opterećenje od 20,8 MW, odnosno 4,2 MW, znatno su manja.

Kapacitet nijedne konvencionalne elektrane koja se trenutačno nalazi u mikro izoliranim sustavima ne premašuje 27 MW. Prosječna i srednja veličina postrojenja iznose 3,9 MW, odnosno 1,1 MW, i znatno su manje.

Nevelika snaga koju treba osigurati i velike razlike u potražnji na koju dodatno utječe veći prodor obnovljivih izvora energije predstavljaju ograničenje i kod izbora tehnologija konvencionalnih elektrana koje se mogu upotrijebiti u mikro izoliranim sustavima.

Svi konvencionalni proizvodni kapaciteti u izoliranim sustavima nepovezanih otoka pogonjeni su dizelom ili loživim uljem.

(b) Godišnji su faktori opterećenja u svim mikro izoliranim sustavima niski. U 2012. faktor opterećenja ni u jednom mikro izoliranom sustavu nije premašio 0,54. Prosječno i srednje vršno opterećenje, oba od 0,38, još su i manja. Kad je riječ o prioritetnom pristupu obnovljivih izvora energije i činjenici da se u ovdje upotrijebljenim faktorima odražava cjelokupni elektroenergetski sustav mikro izoliranog sustava, faktor opterećenja za konvencionalne elektrane na nepovezanim otocima još je niži.

Godišnji faktor opterećenja u grčkom međusobno povezanom sustavu u pravilu iznosi približno 50 % za sve jedinice i 65 % za termalne jedinice ([1]).

([1]) Trenutačno su oni, u izvanrednim okolnostima nastalima zbog gospodarske krize u Grčkoj, smanjeni na 37 % za sve jedinice i 42 % za toplinske jedinice.

Godišnji faktor opterećenja pokazatelj je stvarne upotrebe elektrana tijekom predmetne godine, a time i njihove sposobnosti ostvarivanja prihoda.

Rastućim prodorom obnovljivih izvora energije dodatno će se smanjiti potrebna snaga koje moraju osigurati konvencionalne elektrane.

(c) Postoji nekoliko projekata čiji je cilj povezivanje nepovezanih otoka, posebno Ciklada i Krete, s glavnim grčkim međusobno povezanim sustavom. Kao što je prethodno objašnjeno, konvencionalne elektrane na nepovezanim otocima nisu toliko učinkovite kao elektrane u međusobno povezanom sustavu te stoga nije vjerojatno da će biti ekonomski održive nakon povezivanja nepovezanih otoka na kojima se nalaze.

Mogućnost međusobnog povezivanja izoliranog sustava zato predstavlja ozbiljnu prepreku za ulaganje u konvencionalne kapacitete na nepovezanim otocima.

(d) Relativno mala snaga koju treba osigurati znači vjerojatnost da će relativno male promjene u potražnji utjecati na proizvodne kapacitete potrebne unutar predmetnoga izoliranog sustava. Manjak kapaciteta za međusobno povezivanje znači da se sve promjene u potražnji uvijek moraju zadovoljiti iz proizvodnih kapaciteta koji se nalaze unutar mikro izoliranog sustava.

Zbog tog čimbenika raste potreba za brzinom i fleksibilnošću pri reakciji na dugoročnije promjene u potražnji.

Ta se potreba za fleksibilnošću dodatno povećava zbog uočenih poteškoća pri pronalasku odgovarajućih lokacija za konvencionalne elektrane na nepovezanim otocima i trajanju postupaka za izdavanje dozvola.

(e) Omjer najveće i najmanje godišnje potražnje u 2012. ([1]) u svim mikro izoliranim sustavima iznosi najmanje 3,35, ali je veći, a često i znatno veći, za predmetni mikro izolirani sustav. Doista, prosječni i srednji omjer najveće i najmanje potražnje iznose 6,27, odnosno 5,98.

Omjer najveće i najmanje potražnje u 2010. u grčkom međusobno povezanom sustavu iznosio je približno 3.

U većem omjeru najveće i najmanje potražnje odražavaju se stupanj fleksibilnosti i rezerve koje, čak i tijekom predmetne godine, moraju biti dostupne unutar proizvodnih kapaciteta u izoliranom sustavu.

U tom pogledu valja napomenuti da su u 2012. u približno 60 % mikro izoliranih sustava upotrijebljeni mobilni generatori električne energije.

(49) Komisija stoga zaključuje da postoje bitni problemi u funkcioniranju konvencionalnih elektrana u mikro izoliranim sustavima na nepovezanim otocima koji su navedeni u prethodnoj tablici.

4.3. PROCJENA ZATRAŽENOG ODSTUPANJA OD POGLAVLJA III.

4.3.1 **Odstupanje od odredaba poglavlja III. ne može se primjenjivati na nove kapacitete**

(50) U skladu s člankom 44. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ, odstupanja od odredaba poglavlja III. mogu se odobriti samo kad je riječ o obnovi, modernizaciji i proširivanju postojećih kapaciteta.

(51) Posljedično, odstupanje od odredaba poglavlja III. Direktive 2009/72/EZ ne može se odobriti za nove kapacitete.

(52) Umjesto toga, s obzirom na to da su izolirani sustavi na nepovezanim otocima distribucijske mreže, ako se tijekom postupka izdavanja odobrenja ne izda zadovoljavajuće odobrenje za nove kapacitete za izolirane sustave na nepovezanim otocima, grčka tijela mogu razmotriti primjenu odredaba članka 7. stavka 3. Direktive 2009/72/EZ i za nove male konvencionalne kapacitete. Ti novi mali konvencionalni kapaciteti mogu primjerice uključivati privremene proizvodne kapacitete koji mogu biti dugoročno dostupni bez trajnog smještaja na određenoj lokaciji.

([1]) Vrijednosti se odnose na 2012. u slučaju gotovo svih izoliranih sustava, uz nekoliko iznimaka u kojima su upotrijebljene vrijednosti za 2011. jer su one zadnje dostupne.

4.3.2 **Odstupanje od odredaba poglavlja III. ne može se primjenjivati na Kretu**

(53) Kako je prethodno navedeno, svi su nepovezani otoci mikro izolirani sustavi, osim Krete koja je mali izolirani sustav.

(54) Posljedično, odstupanje od odredaba poglavlja III. Direktive 2009/72/EZ ne može se odobriti za Kretu.

4.3.3 **Odstupanje od odredaba poglavlja III. ne uključuje obnovljive izvore energije i kogeneracijska postrojenja**

(55) U zahtjevu se izričito ne navodi da se zatraženo odstupanje odnosi samo na konvencionalna postrojenja.

(56) Međutim, člankom 133. stavkom 3. Zakona 4001/2011 iz područja primjene dozvole za proizvodnju koja se može dodijeliti samo društvu PPC izričito se isključuje električna energija iz obnovljivih izvora energije, visoko učinkovitih kogeneracija ili hibridnih postrojenja te proizvodnja za vlastite potrebe. Isto slijedi iz članka 225. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima.

(57) Osim toga, dostavljeno se obrazloženje odnosi na znatne probleme samo u funkcioniranju konvencionalnih elektrana. Zapravo, objašnjava se da se te elektrane suočavaju sa znatnim problemima zbog, između ostalog, povećanja prodora obnovljivih izvora energije.

(58) Posljedično, čak i da se u zahtjevu traži odstupanje od odredaba poglavlja III. Direktive 2009/72/EZ za proizvodna postrojenja osim konvencionalnih elektrana, ono se ne može odobriti jer nisu navedeni nikakvi razlozi kojima bi se obrazložilo.

4.3.4 **Može se odobriti odstupanje u pogledu odobrenja za obnovu, modernizaciju ili proširenje postojećih kapaciteta**

(59) Kad je riječ o prethodno navedenim znatnim problemima u funkcioniranju konvencionalnih elektrana u malim izoliranim sustavima, odstupanje se može odobriti za odobrenje postojećih konvencionalnih kapaciteta u mjeri u kojoj se ono odnosi na obnovu, modernizaciju i proširenje postojećih konvencionalnih kapaciteta. To se odobrenje može izdati izravno društvu PPC.

(60) Za potrebe ovog odstupanja:

(a) postojeći konvencionalni proizvodni kapaciteti uključuju projekte za izgradnju konvencionalnih proizvodnih kapaciteta za koje je RAE već izdao dozvolu koja nije poništena na dan stupanja ove Odluke na snagu;

(b) potpuno rušenje glavnih proizvodnih kapaciteta na postojećoj lokaciji i zamjena novim postrojenjem za proizvodnju električne energije smatra se izgradnjom novih kapaciteta;

(c) smještaj privremenih proizvodnih kapaciteta na lokaciji postojećih kapaciteta smatra se proširenjem postojećih kapaciteta.

(61) Međutim, ne postoje razlozi za odstupanje od kriterija i uvjeta, poput onih utvrđenih člankom 7. stavkom 2. Direktive 2009/72/EZ, na temelju kojih se odobrenje izdaje društvu PPC.

(62) Osim toga, ako se odstupanje odobri izravno društvu PPC, važno je da su uvjetima utvrđene obveze u pogledu roka do kojeg odobrena konvencionalna elektrana mora u potpunosti biti u funkciji te da su njima obuhvaćene odredbe kojima se osigurava potpuno i učinkovito ispunjavanje tih obveza. Po isteku odobrenja i po RAE-ovom nahođenju, odobrenje se može produljiti, ali samo ako je do isteka došlo zbog razloga koji su u potpunosti izvan kontrole društva PPC. Po isteku odobrenja RAE bi trebao organizirati postupak izdavanja odobrenja koji je u potpunosti u skladu s člankom 7. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ, što uključuje sudjelovanje trećih strana.

4.3.5 **Odstupanje ne može uključivati javni natječaj za nove kapacitete**

(63) Po definiciji, javni natječaj u smislu članka 8. Direktive 2009/72/EZ odnosi se na kapacitete koji se trebaju izgraditi i odobriti, koji se stoga smatraju novim kapacitetima.

(64) Zbog prethodno navedenih razloga, odstupanje za nove kapacitete nije potrebno dodijeliti u skladu s člankom 44. stavkom 1. Direktive 2009/72/EZ.

4.4 PROCJENA ZATRAŽENOG ODSTUPANJA OD POGLAVLJA VIII.

4.4.1. **Odstupanje od odredaba poglavlja VIII. ne uključuje članak 32. o pristupu treće strane**

(65) Zahtjev se odnosi na odstupanje od poglavlja VIII. Direktive 2009/72/EZ te se stoga može smatrati da uključuje zahtjev za odstupanje od odredaba članka 32. o pristupu treće strane (eng. *third party access*, „TPA").

(66) U zahtjevu se precizno ne navodi uključuje li zatraženo odstupanje i članak 32. Direktive 2009/72/EZ niti se navode ikakvi razlozi kojima bi se ono obrazložilo. Umjesto toga, Zakonom 4001/2011 i Kodeksom o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima društvo DEDDIE obvezuje se osigurati nediskriminatorni pristup treće strane distribucijskom sustavu kojim ono upravlja (primjerice člankom 127. Zakona 4001/2011). Posljedično, takvo odstupanje ne može se odobriti.

4.4.2. **Odstupanje od članka 33. o otvaranju tržišta i uzajamnosti**

4.4.2.1. *Ne postoje razlozi za trajno odstupanje od članka 33. Direktive 2009/72/EZ*

(67) U zahtjevu se u osnovi tvrdi da bi društvo PPC trebalo i dalje biti jedini opskrbljivač s dozvolom za opskrbu kupaca na nepovezanim otocima, zato što razvoj potrebne infrastrukture za funkcioniranje i nadzor elektroenergetskog sustava u mikro izoliranim sustavima te infrastruktura potrebna za otvaranje tržišta za opskrbljivače treće strane predstavljaju troškove za operatora na nepovezanim otocima koji premašuju koristi koje bi potrošači mogli imati od otvaranja tržišta.

(68) Kao što je jasno iz mišljenja RAE-a, infrastrukturom izgrađenom na nepovezanim otocima nastoji se osigurati transparentna, provjerljiva i nediskriminatorna primjena obveze pružanja javne usluge na nepovezanim otocima, u skladu s postojećim pravom. Osim toga, infrastruktura je potrebna za funkcioniranje izoliranih sustava na nepovezanim otocima u tehničkom i gospodarskom smislu. Posljedično, s obzirom na to da je infrastruktura u svakom slučaju potrebna za ispunjavanje tih zahtjeva, bez obzira na broj opskrbljivača kojima je izdana dozvola na nepovezanim otocima, do povećanja troška infrastrukture ne dolazi zbog otvaranja tržišta.

(69) Čak i ako je potrebna slična infrastruktura, otvaranje tržišta nije u suštini povezano s tehničkim funkcioniranjem izoliranih sustava na nepovezanim otocima niti s obvezom pružanja javne usluge na tim otocima, jer ne postoji uzročno-posljedična veza između tehničkog i ekonomskog funkcioniranja tih izoliranih sustava i obveze pružanja javne usluge na nepovezanim otocima u skladu s relevantnim pravnim zahtjevima s jedne strane i pitanja je li jednom ili više opskrbljivača izdana dozvola za opskrbu potrošača električne energije na nepovezanim otocima s druge strane.

(70) Točno je da je veće troškove proizvodnje na nepovezanim otocima, u usporedbi s troškovima proizvodnje u međusobno povezanom sustavu, potrebno nadoknaditi opskrbljivačima koji posluju na nepovezanim otocima podjelom odgovarajućeg dijela naknade za obvezu pružanja javne usluge na tim otocima kao funkciju prodaje električne energije njihovim kupcima. Međutim, utvrđivanje troškova proizvodnje na nepovezanim otocima u svakom je slučaju potrebno za određivanje financijske naknade za obvezu pružanja javne usluge, bez obzira na broj opskrbljivača koji posluju na tim otocima.

(71) Jedini je dodatni zahtjev za otvaranje tržišta podjela odgovarajućih dijelova naknade za obvezu pružanja javne usluge na nepovezanim otocima svim opskrbljivačima kao funkcije prodaje električne energije njihovim kupcima. Čak su potrebni i povezani podaci o kupcima, točnije podaci o očitanju brojila, bez obzira na to je li jednom ili više opskrbljivača izdana dozvola za opskrbu kupaca na nepovezanim otocima.

(72) Posljedično, odobravanje naknade opskrbljivačima za obvezu pružanja javne usluge na nepovezanim otocima podrazumijeva isključivo mogućnost identifikacije podataka o očitanju brojila potrošača s određenim opskrbljivačem kojem je izdana dozvola, što je u načelu administrativan postupak koji se temelji na informacijama koje su u potpunosti ili u velikoj mjeri prikupljene neovisno o tome postoji li ili ne postoji otvaranje tržišta na nepovezanim otocima. Kao drugo, ta je mogućnost preduvjet za pravilno funkcioniranje svih tržišta opskrbe električnom energijom. Te je troškove stoga nemoguće prihvatiti kao razloge za odstupanje u pogledu otvaranja tržišta, jer nisu specifični za funkcioniranje izoliranih sustava na nepovezanim otocima ni povezani sa znatnim problemom u njihovu funkcioniranju.

(73) Važno je naglasiti da je izrada registara identifikaciju informacija o očitanju brojila s opskrbljivačima dio infrastrukture koju je potrebno izgraditi. Iako će izgradnja cjelokupne predviđene infrastrukture predstavljati olakšanje za optimalno funkcioniranje izoliranih elektroenergetskih sustava, potpuna realizacija povezanih ulaganja nije nužan uvjet za otvaranje tržišta.

(74) Nevažna je činjenica da može postojati velika razlika u vrijednostima prosječnoga godišnjeg varijabilnog troška proizvodnje po nepovezanom otoku. Doista, čak i ako je dokazana, ta se razlika odnosi na trošak proizvodnje električne energije unutar izoliranih sustava nepovezanih otoka. Utvrđivanje tog iznosa već je potrebno za upravljanje obvezom pružanja javne usluge na nepovezanim otocima u skladu s pravnim zahtjevima i, osim toga, na to ni na koji način ne utječe broj opskrbljivača kojima je izdana dozvola za opskrbu kupaca na tim otocima. Nadalje, kad je riječ o činjenici da se upravljanje obvezom pružanja javne usluge na nepovezanim otocima već temelji na mjesečnom sustavu zasebno za svaki izolirani sustav, teško je zamisliti da velike godišnje razlike po nepovezanom otoku mogu biti uzrok ključnih problema.

(75) Iz navedenoga slijedi da broj opskrbljivača kojima je izdana dozvola za opskrbu kupaca na nepovezanim otocima nije u suštini povezan s tehničkim i ekonomskim funkcioniranjem izoliranih sustava ni s funkcioniranjem obveze pružanja javne usluge na tim otocima u skladu s relevantnim pravnim zahtjevima.

(76) Osim toga, može se naglasiti da su koristi od otvaranja tržišta veće od troškova, ako oni uopće postoje. Kako naglašava RAE, alternativni opskrbljivači na nepovezanim otocima mogli bi pružiti znatne dodatne koristi kupcima na tim otocima kombinacijom pružanja ostalih usluga i usluge opskrbe električnom energijom.

(77) Posljedično, zahtjev za trajno odstupanje od članka 33. ne bi trebalo odobriti.

4.4.2.2. *Ograničenje trajanja u slučaju izoliranog sustava od članka 33. Direktive 2009/72/EZ*

(78) S obzirom na prethodno navedeno, mora se priznati da su zbog otvaranja tržišta potrebna praktična rješenja kako bi izolirani sustavi na nepovezanim otocima funkcionirali u potpunosti u skladu s Kodeksom o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima. Praktični problemi koji se odnose na otvaranje tržišta mogu uključivati nedostupnost registara potrebnih za identifikaciju brojila i podataka o očitanju s opskrbljivačima ili činjenicu da još ne postoji optimalno konfigurirana infrastruktura. Na toj se osnovi može predvidjeti vremenski ograničeno odobravanje odstupanja od članka 33. Direktive 2009/72/EZ.

(79) Pri procjeni trajanja tog odstupanja od poglavlja VIII. relevantna su sljedeća dva razmatranja:

(a) kako je već istaknuto, najvažniji je element potreban za mogućnost otvaranja tržišta na nepovezanim otocima dostupnost registra kojim se omogućuje identifikacija podataka o očitanju brojila s određenim opskrbljivačem. Člankom 327. stavkom 4. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima utvrđen je rok od najdulje dvije godine od stupanja Kodeksa na snagu za dovršetak registra u tu svrhu. Dostupnost registra nužan je uvjet za otvaranje tržišta u praktičnom smislu;

(b) potpuni dovršetak investicijskog programa za infrastrukturu koju je potrebno izgraditi na nepovezanim otocima svakako bi predstavljao olakšanje u praktičnom funkcioniranju otvaranja tržišta na tim otocima. Međutim, to nije nužan uvjet. Člankom 237. stavkom 7. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima utvrđuje se rok za izgradnju dodatne infrastrukture na svim sada nepovezanim otocima od najdulje pet godina od stupanja Kodeksa na snagu.

(80) Posljedično, odstupanje od otvaranja tržišta treba odobriti na rok od najmanje dvije godine od stupanja Kodeksa na snagu, odnosno do 17. veljače 2016., kako bi se mogli uspostaviti registri koji su nužan uvjet za otvaranje tržišta. S obzirom na to da cijela infrastruktura mora biti izgrađena u roku od najkasnije pet godina od stupanja na snagu Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima, valjanost odstupanja u svakom bi slučaju trebala biti ograničena na pet godina od stupanja Kodeksa na snagu, odnosno do 17. veljače 2019. za sve izolirane sustave na nepovezanim otocima. Međutim, s obzirom na to da je odstupanje opravdano samo u slučaju nastavka znatnih i ključnih problema u otvaranju tržišta koji se mogu izravno pripisati nedovršenosti infrastrukturnoga investicijskog programa na nepovezanim otocima, postojanje tih problema u predmetnom izoliranom sustavu na tim otocima treba redovno provjeravati. Za tu bi se provjeru kao referentna vrijednost trebao upotrijebiti investicijski plan društva DEDDIE za izgradnju potrebne infrastrukture na nepovezanim otocima koji su odobrila nadležna grčka tijela. Taj bi plan stoga trebalo dovršiti i odobriti do 17. veljače 2015.

(81) Kako ne bi došlo do nepotrebnog odgađanja otvaranja tržišta, RAE bi trebao odobriti investicijski plan društva DEDDIE te dati prioritet izoliranim sustavima Krete i Rodosa jer su to najnaseljeniji nepovezani otoci.

(82) Od 17. veljače 2016. i potom jednom godišnje do 17. veljače 2019. društvo DEDDIE trebalo bi sastavljati izvješće o razlozima zbog kojih još nije došlo do otvaranja tržišta u predmetnom izoliranom sustavu na nepovezanom otoku, koje bi RAE trebao odobriti. To je izvješće potrebno objaviti i o njemu obavijestiti Komisiju.

4.4.3. **Odstupanje od odredbe poglavlja VIII. ne uključuje članak 34.**

(83) Zahtjev se odnosi na odstupanje od poglavlja VIII. Direktive 2009/72/EZ pa se stoga može smatrati da uključuje zahtjev za odstupanje od članka 34. o izravnim vodovima u smislu članka 2. stavka 15.

(84) U zahtjevu se ne navodi odnosi li se odstupanje i na članak 34. Direktive 2009/72/EZ.

(85) Posljedično, čak i da se u zahtjevu traži odstupanje od članka 34. Direktive 2009/72/EZ, ono ne bi trebalo biti odobreno jer nisu dostavljeni razlozi kojima bi se opravdalo.

4.4.4. **Spojni vodovi – zahtjev za odstupanje od poglavlja III. i VIII.**

(86) Ovo se odstupanje odnosi na mikro izolirane sustave koji su precizno obilježeni činjenicom da nisu ili, u slučaju malih izoliranih sustava, da su u vrlo ograničenoj mjeri povezani s ostalim elektroenergetskim sustavima.

(87) Međutim:

(a) prema nedavno odobrenom desetogodišnjem planu razvoja operatora grčkoga prijenosnog sustava (neovisni operator prijenosa električne energije ili „ADMIE S.A.") društva ADMIE, dovršetak povezivanja Cikladskog otočja očekuje se do 2018. u tri faze, a neki će Cikladski otoci biti povezani s grčkim međusobno povezanim sustavom i prije tog roka;

(b) nadalje, dovršetak povezivanja Krete očekuje se do 2020. Relevantni su dijelovi projekta za prve tri godine uključeni u desetogodišnji plan razvoja društva ADMIE koji je odobren 2013. Konačni plan mora biti uključen u desetogodišnji plan razvoja koji će biti odobren 2014.

(88) Nužno je izričito navesti da ovo odstupanje za predmetni izolirani sustav automatski prestaje čim međusobno povezivanje predmetnoga izoliranog sustava i grčkog međusobno povezanog sustava počne funkcionirati u potpunosti.

(89) Društvo DEDDIE, iako je pravno i funkcionalno razdvojeno, u stopostotnom je vlasništvu društva PPC. Za razliku od operatora distribucijskog sustava u smislu Direktive 2009/72/EZ, društvo DEDDIE ima opsežne zadaće u funkcioniranju izoliranih sustava na nepovezanim otocima i proizvodnje u njima, uključujući konvencionalne proizvodne kapacitete u vlasništvu društva PPC, a time i njegovu ekonomsku naknadu. Kako je prethodno utvrđeno, međusobno povezivanje utječe na ekonomsku održivost konvencionalnih elektrana koje trenutačno postoje u izoliranim sustavima na nepovezanim otocima.

(90) Odstupanja treba odobriti samo ako su proporcionalna i ako ne premašuju ono što je nužno potrebno. Zato je važno osigurati jasne poticaje i transparentnost u pogledu odluka o međusobnom povezivanju izoliranih sustava na nepovezanim otocima.

(91) Člankom 108. Zakona 4001/2011 predviđeno je da:

> „Društvo ADMIE SA dostavlja RAE-u desetogodišnji plan razvoja grčkog sustava prijenosa električne energije do 31. ožujka svake godine […] Desetogodišnji plan razvoja grčkog sustava prijenosa električne energije posebno uključuje: […] (c) tehničku i financijsku studiju troškova i koristi važnih radova u prijenosnom sustavu […], osobito u pogledu […] spojnih vodova između otoka i prijenosnog sustava, uključujući rokove, procijenjeni novčani tok i zahtjeve za financiranje za sve investicijske projekte."

(92) Radi osiguranja postojanja jasnih poticaja i transparentnosti u pogledu odluka o međusobnom povezivanju izoliranih sustava na nepovezanim otocima, grčka bi tijela trebala osigurati da:

(a) pri izdavanju odobrenja ili javnom natječaju za postojeće ili nove kapacitete za predmetni izolirani sustav na otoku koji nije povezan, društva ADMIE i DEDDIE te tijelo RAE sustavno razmatraju alternativu povezivanju izoliranog sustava kojeg je predmetni otok dio. Takvo odobrenje za postojeće ili nove kapacitete treba odbiti ako je izgradnja spojnog voda isplativija. Troškovi bi trebali uključivati sve troškove opskrbe krajnjih kupaca električnom energijom u izoliranom sustavu, uključujući naknadu za pružanje javne usluge na nepovezanim otocima;

(b) u studiji troškova i koristi važnih radova u prijenosnom sustavu društva ADMIE predviđenoj člankom 108. Zakona 4001/2011 u obzir su uzeti samo učinkoviti troškovi ulaganja i funkcioniranja spojnog voda. Točnije, ne bi trebalo uzeti u obzir time izgubljene prihode ili gubitak vrijednosti već izgrađenih konvencionalnih proizvodnih kapaciteta na nepovezanim otocima;

(c) RAE objavljuje, uz desetogodišnji investicijski plan društva ADMIE predviđen člankom 108. Zakona 4001/2011, ukupne troškove, uključujući naknadu za uslugu pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom kupaca u svakom od izoliranih sustava na nepovezanim otocima. Osim ako je izgradnja spojnog voda uključena u desetogodišnji investicijski plan društva ADMIE predviđen člankom 108. Zakona 4001/2011 koji je odobrio RAE, RAE će na vlastitu inicijativu ili na jednostavan zahtjev treće strane organizirati javni natječaj predviđen člankom 22. stavkom 7. točkom (b) Direktive 2009/72/EZ za izgradnju spojnog voda za povezivanje jednoga izoliranog sustava na nepovezanim otocima ili više njih. Spojni vod treba izgraditi ako se na taj način smanjuju ukupni troškovi, uključujući naknadu za obvezu pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom kupaca na nepovezanim otocima;

(d) RAE utvrđuje jasan rok za dovršetak izgradnje spojnog voda. Ako spojni vod nije izgrađen ili nije izgrađen u roku koji je utvrdio RAE, potrebno je tražiti odštetu za neostvarene uštede.

4.5. TRAJANJE

(93) Potrebno je revidirati činjenice na kojima se temelji ovo odstupanje, posebno nakon dovršenja planova za povezivanje određenih izoliranih sustava i isteka rokova za izgradnju infrastrukture predviđenih člankom 237. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima.

(94) Posljedično, sva su odstupanja valjana do 1. siječnja 2021.

4.6. RETROAKTIVNI UČINAK

(95) Kako je prethodno navedeno, zahtjevom od 17. siječnja 2012. obnovljen je prvotni zahtjev koji je podnesen 2003. godine.

(96) I članak 26. stavak 1. Direktive 2003/54/EZ, koja je stavljena izvan snage Direktivom 2009/72/EZ, uključivao je odredbe kojima je državama članicama omogućeno podnošenje zahtjeva za odstupanja od određenih odredaba te Direktive u slučaju znatnih problema u funkcioniranju malih i mikro izoliranih sustava. U skladu s člankom 48. Direktive 2009/72/EZ, upućivanja na članak 26. stavak 1. Direktive 2003/54/EZ koji je stavljen izvan snage tumače se kao upućivanja na članak 44. stavak 1. Direktive 2009/72/EZ.

(97) Definicije malog i mikro izoliranog sustava iz članka 2. stavaka 26. i 27. Direktive 2003/54/EZ jednake su definicijama iz članka 2. stavaka 26. i 27. Direktive 2009/72/EZ.

(98) Obje se definicije odnose na potražnju za električnom energijom u izoliranim sustavima u 1996., što se nije promijenilo. Osim toga, Kreta nije bila povezana s grčkim međusobno povezanim sustavom 2003. ni 2012., a ni u trenutku u kojem ovo odstupanje stupa na snagu.

(99) Posljedično, svi mikro i mali izolirani elektroenergetski sustavi koji su u zahtjevu kvalificirani kao mikro i mali izolirani sustavi kvalificirani su kao takvi pri podnošenju prvotnog zahtjeva i stupanju na snagu ove odluke o odstupanju.

(100) Posljedično, nije došlo ni do kakvih pravnih ni činjeničnih promjena u pogledu malih i mikro izoliranih sustava koje bi bile prihvatljive za odstupanje na temelju Direktive 2003/54/EZ i Direktive 2009/72/EZ.

(101) Člankom 26. stavkom 1. Direktive 2003/54/EZ dopušteno je odobravanje odstupanja od njezina poglavlja III., koje uključuje odredbe poput onih u poglavlju III. Direktive 2009/72/EZ o postupcima izdavanja odobrenja i javnom natječaju za nove kapacitete.

(102) Člankom 26. stavkom 1. Direktive 2003/54/EZ dopušteno je odobravanje odstupanja od njezina poglavlja VII., koje uključuje odredbe poput onih u poglavlju VIII. Direktive 2009/72/EZ o pristupu treće strane, otvaranju tržišta i izravnim vodovima.

(103) Da je odobrila odstupanje u odgovoru na prvotni zahtjev, Komisija je to mogla učiniti pod istim uvjetima kao za odstupanje na temelju Direktive 2009/72/EZ.

(104) Osim toga, od 2003. nije došlo do promjene činjeničnih okolnosti. Doista, geografska situacija nepovezanih otoka, gospodarski čimbenici kojima je određeno funkcioniranje elektroenergetskih sustava u izoliranim sustavima na tim otocima i karakter znatnih problema koji proizlaze iz funkcioniranja konvencionalnih elektrana u tim sustavima nisu se znatno promijenili od 2003.

(105) Prvotni je zahtjev u postupku od 2003. Nedjelovanje Komisije ne bi trebalo biti na štetu Helenske Republike. Helenska Republika ispunila je svoje obveze na temelju članka 26. stavka 1. Direktive 2003/54/EZ i članka 44. stavka 1. Direktive 2009/72/EZ te je dostavila valjano obrazložen zahtjev za odstupanje na temelju tih članaka za izolirane sustave na nepovezanim otocima.

(106) Stoga je primjereno da ova odluka o odstupanju stupi na snagu od dana dostave prvotnog zahtjeva, odnosno od 5. prosinca 2003.,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Ova se odluka primjenjuje na male i mikro izolirane sustave navedene u tablici.

Za potrebe ove Odluke Kreta je mali izolirani sustav, dok su svi ostali izolirani sustavi mikro izolirani sustavi.

Članak 2.

1. Odobrava se odstupanje od odredaba članka 33. Direktive 2009/72/EZ za male i mikro izolirane sustave.

2. Ovo je odstupanje valjano do 17. veljače 2016. ili do potpune izgradnje infrastrukture predviđene člankom 237. stavkom 7. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima, ovisno o tome što je kasnije. U svakom slučaju, ovo se odstupanje prestaje primjenjivati 17. veljače 2019.

3. Grčka tijela do 17. veljače 2015. moraju sastaviti plan infrastrukturnih ulaganja predviđen člankom 237. stavkom 7. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima, navodeći rok za potpunu izgradnju infrastrukture za svaki izolirani sustav na tim otocima posebno. U planu su prioriteti Kreta i Rodos.

4. Od 17. veljače 2016. i potom jednom godišnje do 17. veljače 2019. grčka tijela moraju sastaviti izvješće navodeći za svaki izolirani sustav na nepovezanim otocima: (a) je li došlo do otvaranja tržišta; (b) stanje infrastrukturnih ulaganja u odnosu na relevantni plan; (c) znatne i ključne probleme koji postoje u otvaranju tržišta te (d) je li te probleme moguće izravno pripisati nedovršenosti infrastrukturnih ulaganja predviđenih člankom 237. stavkom 7. Kodeksa o upravljanju elektroenergetskim sustavima na nepovezanim otocima.

Članak 3.

1. Odobrava se odstupanje od odredaba članka 7. stavka 1. Direktive 2009/72/EZ, prema kojem se odobrenja za obnovu, modernizaciju i proširenje postojećih konvencionalnih kapaciteta u mikro izoliranim sustavima mogu izravno dodijeliti društvu PPC.

2. Za potrebe ovog odstupanja:

(a) postojeći konvencionalni proizvodni kapaciteti uključuju projekte za obnovu, modernizaciju i proširenje konvencionalnih proizvodnih kapaciteta za koje valjana dozvola koju je izdao RAE postoji na datum priopćenja ove Odluke;

(b) potpuno rušenje glavnih proizvodnih kapaciteta na postojećoj lokaciji i zamjena novim postrojenjem za proizvodnju električne energije ne smatra se postojećim kapacitetima, nego izgradnjom novih kapaciteta;

(c) smještaj privremenih konvencionalnih proizvodnih kapaciteta na lokaciji postojećih kapaciteta smatra se proširenjem postojećih kapaciteta.

3. Po isteku odobrenja izdanog u skladu s prvim stavkom RAE ga po vlastitom nahođenju može produljiti, uz uvjet da su odgode posljedica okolnosti koje su u potpunosti izvan kontrole društva PPC.

4. Ovo se odstupanje više ne primjenjuje na odobrenja izdana u skladu s prvim stavkom koja su istekla ili su poništena.

5. Sve ostale odredbe članka 7. Direktive 2009/72/EZ i dalje se u potpunosti primjenjuju.

6. Ovo odstupanje vrijedi do 1. siječnja 2021.

Članak 4.

1. Odstupanja predviđena ovom Odlukom više se ne primjenjuju na male i mikro izolirane sustave nakon njihova povezivanja s međusobno povezanim sustavom.

2. Grčka tijela:

(a) pri izdavanju odobrenja ili javnom natječaju za nove kapacitete u predmetnom izoliranom sustavu na nepovezanom otoku moraju sustavno razmotriti alternativu povezivanja izoliranog sustava kojeg je predmetni otok dio. Odobrenje za nove kapacitete odbija se ako je izgradnja spojnog voda isplativija. Troškovi uključuju sve troškove opskrbe krajnjih kupaca električnom energijom u izoliranom sustavu, uključujući naknadu za pružanje javne usluge na nepovezanim otocima;

(b) moraju osigurati da se u studiji troškova i koristi važnih radova u prijenosnom sustavu društva ADMIE predviđenoj člankom 108. Zakona 4001/2011 u obzir uzimaju samo učinkoviti troškovi ulaganja i funkcioniranja planiranoga spojnog voda. U obzir se ne uzimaju time izgubljeni prihodi ili gubitak vrijednosti već izgrađenih konvencionalnih proizvodnih kapaciteta na nepovezanim otocima;

(c) moraju objaviti, zajedno s desetogodišnjim investicijskim planom društva ADMIE kako je predviđeno člankom 108. Zakona 4001/2011, ukupne troškove, uključujući naknadu za uslugu pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom kupaca u svakom od izoliranih sustava na nepovezanim otocima. Osim ako je izgradnja spojnog voda uključena u desetogodišnji investicijski plan društva ADMIE kako je predviđeno člankom 108. Zakona 4001/2011 koji je odobrio RAE, grčka tijela na vlastitu inicijativu ili na jednostavan zahtjev treće strane moraju organizirati javni natječaj predviđen člankom 22. stavkom 7. točkom (b) Direktive 2009/72/EZ za izgradnju spojnog voda za povezivanje jednoga izoliranog sustava na nepovezanim otocima ili više njih. Spojni se vod gradi ako se na taj način smanjuju ukupni troškovi, uključujući naknadu za obvezu pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom kupaca na nepovezanim otocima;

(d) moraju utvrditi jasan rok za dovršetak izgradnje spojnog voda. Ako spojni vod nije izgrađen ili nije izgrađen u utvrđenom roku, grčka tijela moraju tražiti odštetu za neostvarene uštede.

Članak 5.

Ova se Odluka primjenjuje od 5. prosinca 2003.

Članak 6.

Ova je Odluka upućena Helenskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. kolovoza 2014.

Za Komisiju

Michel BARNIER

Član Komisije